

LUYỆN TỪ VÀ CÂU

CÁCH VIẾT TÊN NGƯỜI, TÊN ĐỊA LÍ NƯỚC NGOÀI

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Nắm được quy tắc viết tên người, tên địa lí nước ngoài.
2. Biết vận dụng quy tắc đã học để viết đúng những tên người, tên địa lí nước ngoài phổ biến, quen thuộc.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

– Bút dạ và một vài tờ phiếu khổ to viết nội dung BT1,2 (phần Luyện tập), để khoảng trống dưới mỗi bài để HS viết.

– Khoảng 20 lá thăm để HS chơi trò du lịch – BT3 (phần Luyện tập). Một nửa số lá thăm ghi tên thủ đô của 1 nước, nửa kia ghi tên 1 nước.

Có thể chọn cách khác : chuẩn bị một số tờ phiếu kẻ bảng sau để HS các nhóm thi tiếp sức. Mỗi phiếu ghi khoảng 7 tên trong số các tên sau (các phiếu không hoàn toàn giống nhau) : Mát-xcơ-va, Tô-ki-ô, Lào, Thái Lan, Luân Đôn, Oa-sinh-ton, Béc-lin, Ma-lai-xi-a, Phnôm Pênh, Gia-các-ta, Ấn Độ...

Số TT	Tên nước	Tên thủ đô
1	...	Mát-xcơ-va
2	Ấn Độ	...
3	...	Tô-ki-ô
4	Thái Lan	...
5	...	Oa-sinh-ton

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ : GV kiểm tra 2 HS viết bảng lớp 2 câu thơ sau (viết cả tên tác giả) – mỗi em viết 1 câu theo lời đọc của GV và 1 HS :

Muối Thái Bình ngược Hà Giang
Cày bừa Đông Xuất, mía đường tỉnh Thanh
TỔ HỮU

Chiếu Nga Sơn, gạch Bát Tràng
Vải tơ Nam Định, lụa hàng Hà Đông...
TỔ HỮU

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài : Các em đã biết cách viết tên người, tên địa lí Việt Nam. Tiết học hôm nay giúp các em nắm được quy tắc viết tên người, tên địa lí nước ngoài ; biết vận dụng quy tắc đã học để viết đúng những tên người, tên địa lí nước ngoài phổ biến, quen thuộc.

2. Phân Nhận xét

Bài tập 1

– GV đọc mẫu các tên riêng nước ngoài ; hướng dẫn HS đọc đúng (đồng thanh) theo chữ viết : *Mô-rít-xơ Mát-téc-lích, Hi-ma-lay-a...*

– Ba, bốn HS đọc lại các tên người, tên địa lí nước ngoài.

Bài tập 2. Một HS đọc yêu cầu của bài. Cả lớp suy nghĩ, trả lời miệng các câu hỏi sau :

– *Mỗi tên riêng nói trên gồm mấy bộ phận, mỗi bộ phận gồm mấy tiếng ?*

Tên người	<i>Lép Tôn-xtôi</i> gồm 2 bộ phận : <u>Lép</u> và <u>Tôn-xtôi</u> . Bộ phận 1 gồm 1 tiếng : Lép. Bộ phận 2 gồm 2 tiếng : Tôn / xtôi. <i>Mô-rít-xơ Mát-téc-lích</i> gồm 2 bộ phận : <u>Mô-rít-xơ</u> và <u>Mát-téc-lích</u> . Bộ phận 1 gồm 3 tiếng : <i>Mô / rít / xơ</i> . Bộ phận 2 gồm 3 tiếng : <i>Mát / téc / lich</i> . <i>Tô-mát Ê-đi-xơn</i> gồm 2 bộ phận : <u>Tô-mát</u> và <u>Ê-đi-xơn</u> . Bộ phận 1 gồm 2 tiếng : <i>Tô / mát</i> . Bộ phận 2 gồm 3 tiếng : <i>Ê / đi / xơn</i> .
Tên địa lí	<i>Hi-ma-lay-a</i> chỉ có 1 bộ phận gồm 4 tiếng : <i>Hi / ma / lay / a</i> . <i>Đa-nuýp</i> chỉ có 1 bộ phận gồm 2 tiếng : <i>Đa / nuýp</i> . <i>Lốt Ăng-giơ-lét</i> có 2 bộ phận là <u>Lốt</u> và <u>Ăng-giơ-lét</u> . Bộ phận 1 gồm 1 tiếng : <i>Lốt</i> . Bộ phận 2 gồm 3 tiếng là <i>Ăng / giơ / lét</i> . <i>Niu Di-lân</i> có hai bộ phận <u>Niu</u> và <u>Di-lân</u> . Bộ phận 1 gồm 1 tiếng : <i>Niu</i> . Bộ phận 2 gồm 2 tiếng là <i>Di / lân</i> . <i>Công-gô</i> có 1 bộ phận gồm hai tiếng là <i>Công / gô</i> .

- *Chữ cái đầu mỗi bộ phận được viết thế nào ? (Viết hoa)*
- *Cách viết các tiếng trong cùng một bộ phận như thế nào ? (Giữa các tiếng trong cùng một bộ phận có gạch nối.)*

Bài tập 3

- HS đọc yêu cầu của bài, suy nghĩ, trả lời câu hỏi : *Cách viết một số tên người, tên địa lí nước ngoài đã cho có gì đặc biệt ? (Viết giống như tên riêng Việt Nam – tất cả các tiếng đều viết hoa : Thích Ca Mâu Ni, Hi Mã Lạp Sơn.)*
- GV nói thêm với HS : Những tên người, tên địa lí nước ngoài trong bài tập là những tên riêng được phiên âm theo âm Hán Việt (âm ta mượn từ tiếng Trung Quốc). VD : Hi Mã Lạp Sơn là tên phiên âm theo âm Hán Việt, còn Hi-ma-lay-a là tên quốc tế, phiên âm trực tiếp từ tiếng Tây Tạng.

3. Phần Ghi nhớ

- Hai, ba HS đọc nội dung cần ghi nhớ của bài học. Cả lớp đọc thầm.
- Một HS lấy ví dụ để minh họa cho nội dung ghi nhớ 1.
- Một HS lấy ví dụ để minh họa cho nội dung ghi nhớ 2.

4. Phần Luyện tập

Bài tập 1

- GV nhắc HS : đoạn văn có những tên riêng viết sai quy tắc chính tả. Các em cần đọc đoạn văn, phát hiện từ viết sai, chữa lại cho đúng.
- HS đọc nội dung của bài, làm việc cá nhân : đọc thầm đoạn văn, phát hiện những tên riêng viết sai quy tắc, viết lại cho đúng. GV phát phiếu cho 3 – 4 HS.
- Những HS làm bài trên phiếu dán kết quả làm bài lên bảng lớp, trình bày. Cả lớp và GV nhận xét, chốt lại lời giải đúng : Ác-boa, Lu-i Pa-xtơ, Ác-boa, Quy-dăng-xơ
- GV hỏi : *Đoạn văn viết về ai ? (Đoạn văn viết về nơi gia đình Lu-i Pa-xtơ sống, thời ông còn nhỏ. Lu-i Pa-xtơ [1822 – 1895] là nhà bác học nổi tiếng thế giới đã chế ra các loại vắc-xin trị bệnh, trong đó có bệnh than, bệnh dại.*

Bài tập 2

- HS đọc yêu cầu của bài, làm bài cá nhân – viết lại những tên riêng cho đúng quy tắc. GV phát phiếu cho 3 – 4 HS khác.
- Những HS làm bài trên phiếu dán kết quả làm bài lên bảng lớp, trình bày. Cả lớp và GV nhận xét, chốt lại lời giải đúng.
- GV kết hợp giải thích thêm về tên người, tên địa lí.

Tên người	An-be Anh-xtanh	Nhà vật lí học nổi tiếng thế giới, người Anh (1879 – 1955)
	Crít-xti-an An-đéc-xen	Nhà văn nổi tiếng thế giới, chuyên viết truyện cổ tích, người Đan Mạch (1805 – 1875)
Tên địa lí	I-u-ri Ga-ga-rin	Nhà du hành vũ trụ người Nga, người đầu tiên bay vào vũ trụ (1934 – 1968)
	Xanh Pê-téc-bua	Kinh đô cũ của Nga
	Tô-ki-ô	Thủ đô của Nhật Bản
	A-ma-dôn	Tên một dòng sông lớn chảy qua Bra-xin
	Ni-a-ga-ra	Tên một thác nước lớn ở giữa Ca-na-đa và Mĩ

Bài tập 3 (trò chơi du lịch)

– HS đọc yêu cầu của BT, quan sát kĩ tranh minh hoạ trong SGK để hiểu yêu cầu của bài.

– GV giải thích cách chơi :

+ Bạn gái trong tranh cầm lá phiếu có ghi tên nước *Trung Quốc*, bạn viết lên bảng tên thủ đô Trung Quốc là : *Bắc Kinh*.

+ Bạn trai cầm lá phiếu có ghi tên thủ đô *Pa-ri*, bạn viết lên bảng tên nước có thủ đô đó là : *Pháp*.

– GV có thể tổ chức cho HS làm bài theo cách thi tiếp sức. Cách chơi :

+ Chia lớp thành 3, 4 nhóm, sau đó dán 3, 4 tờ phiếu (có nội dung không hoàn toàn giống nhau) lên bảng.

+ Các nhóm nhìn tất cả các phiếu, trao đổi trong khoảng 1 phút. Mỗi nhóm được chỉ định làm một phiếu. HS mỗi nhóm chuyển bút cho nhau điền tên nước hoặc thủ đô của nước vào chỗ trống trong bảng.

+ Cả lớp và GV nhận xét, bình chọn nhóm những nhà du lịch giỏi nhất : điền đúng từ, viết đúng quy tắc chính tả/ điền nhanh tên địa danh. (Nhóm nào điền thêm được tên nước và tên thủ đô sẽ được tính điểm cao hơn.)

+ Cả lớp viết bài theo lời giải đúng. VD :

Số TT	Tên nước	Tên thủ đô
1	Nga	Mát-xcơ-va
2	Ấn Độ	Niu Đê-li
3	Nhật Bản	Tô-ki-ô
4	Thái Lan	Băng Cốc
5	Mĩ	Oa-sinh-ton
6	Anh	Luân Đôn
7	Lào	Viêng Chăn
8	Cam-pu-chia	Phnôm Pênh
9	Đức	Béc-lin
10	Ma-lai-xi-a	Cu-a-la Lăm-pơ
11	In-đô-nê-xi-a	Gia-các-ta

5. Củng cố, dặn dò

- GV yêu cầu 1 HS nhắc lại nội dung cần ghi nhớ trong bài.
- GV khen những nhà du lịch giỏi. Dặn những HS viết chưa đủ tên các địa danh trong BT3 về nhà viết tiếp.